

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЇ В ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ ЕМЕРДЖЕНТНОЇ ЕКОНОМІКИ

О.В. Гуменна, Л.В. Пан
м.Київ, Національний університет
«Кієво-Могилянська академія»

Якщо розглядати соціально-економічну систему з позицій кібернетики, то вона являє собою систему, яка складається з окремих функціональних блоків, в яких відбуваються процеси регулювання і управління, що реалізуються рухом і перетворенням інформації. Принципово важливим при цьому є інноваційний характер інформації, яка виступає одночасно і як ресурс, і як результат суспільного виробництва.

Нова інформація є «пальним» для розвитку соціально-економічної системи. Сучасне швидкозмінливе середовище постійно висуває нові вимоги до суб'єктів, які існують та взаємодіють в цьому середовищі. Ці вимоги зумовлюють появу інформаційних перешкод, шумів в системі, які надалі стають «будівельним матеріалом» для генерування нової інформації у соціально-економічній системі. На основі постійних шумів та випадкових збурень виникають «соціальні мутації» [2]. При цьому «соціальні мутації» виступають в якості механізму генерування нової інформації в суспільних системах.

Взагалі, такі «мутації» або зміни в соціально-економічній системі формуються перш за все рівнем соціального капіталу цієї системи. Розвинений соціальний капітал є чинником економічного саморозвитку, а інновації є лише інструментом реалізації потенціалу цього капіталу [1]. Чим якіснішим в інноваційній системі буде соціальний капітал, тим потужнішими стануть фінансові (а отже - інвестиційні) важелі для розвитку інновацій. Для формування якісного соціального капіталу також необхідна інформація. Чим поінформованішим буде споживач щодо економічних процесів, тим раціональнішим він буде в своїх рішеннях, тим вищим буде його «професіоналізм» в процесі реалізації своїх потреб.

Важливою властивістю складних систем, якими є будь-які економічні системи, виступає емерджентність, що являє собою

наявність таких специфічних властивостей, які не впливають з властивостей, притаманних елементам системи, а виникають у процесі їхньої взаємодії як наслідок відповідних окремих ефектів. Саме емерджентні властивості економічних систем є найменш доступними для спостереження та вимірювання, а загальні закономірності появи нових властивостей, породжуваних об'єднанням економічних об'єктів, явищ та процесів, можна виявити та кількісно описати, лише проаналізувавши значний обсяг інформації.

В основу успіху економічної політики на сьогодні для України (і в цілому для світової економічної системи) має бути покладена синергія таких чинників - інформація, інвестиції та інновації (Закон трьох «І») [3]. На жаль, поки-що система державного управління в Україні виступає чинником, що дезінтегрує ці компоненти та практично унеможлиблює інноваційний розвиток.

Зростання ролі окремих суб'єктів економічної системи, необхідність їх цілеспрямованої взаємодії один з одним і зовнішнім середовищем становить проблему формування організаційно-економічного механізму управління розвитком емерджентної економіки. Він повинен орієнтувати маркетингову, а через неї інноваційну, інвестиційну і виробничу діяльність економічних суб'єктів на виявлення і всебічне використання існуючих та перспективних ринкових можливостей, підтримуючи певний баланс зовнішніх і внутрішніх резервів розвитку, з метою досягнення успіху в конкуренції, максимізації поточних та перспективних доходів, але з обов'язковим урахуванням потреб споживачів.

Література

1. Національна інноваційна система України: проблеми і принципи побудови / Макаренко І.П., Копка П.М., Рогожин О.Г., Кузьменко В.П. / За ред. І.П. Макаренка. - К.: Інститут проблем національної безпеки, 2007. - 520 с.

2. Петраков Н.Я. Русская рулетка: экономический эксперимент Ценою 150 миллионов жизней / Н.Я.Петраков. - М.: Экономика, 1998.-286 с.

3. Трофимова В.В. Ключові компоненти національних моделей економічного розвитку в епоху глобалізації/ В.В.Трофимова. // Економіка і підприємництво. - № 21. - 2008. - С. 118-128.